

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

MATEŘSKÁ ŠKOLA HRUBČICE

S BERUŠKOU AŽ KE SLUNÍČKU

Motto:

***„Výchova by měla být taková,
aby to, co je nabízeno,
bylo přijímáno jako cenný dar,
ne jako povinnost.“***

Albert Einstein

Vydala: Jana Přidálková, ředitelka MŠ

Schválila: pedagogická rada

V Hrubčicích 22. 11. 2012

Platnost od 1. 1. 2013

Provedena revize ŠVP k 1. 9. 2015

Schváleno na pedagogické radě: 31. 8. 2015

Aktualizace dle RVP pro PV (Leden 2017) k 1. 9. 2017

Schváleno na pedagogické poradě: 29. 8. 2017

Č.j.:MŠ-H/ 58/2017

Spisový znak: 3.1.1

Skartační znak: A

OBSAH

1. Identifikační údaje o mateřské škole.....	4
2. Obecná charakteristika školy.....	5
3. Podmínky vzdělávání.....	6
❖ Věcné podmínky.....	6
❖ Životospráva.....	7
❖ Psychosociální podmínky.....	8
❖ Organizace.....	9
❖ Řízení mateřské školy.....	10
❖ Personální a pedagogické zajištění.....	11
❖ Spoluúčast rodičů.....	13
❖ Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	13
❖ Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	14
❖ Podmínka vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	14
4. Organizace vzdělávání.....	14
5. Charakteristika vzdělávacího programu.....	18
6. Vzdělávací obsah.....	23
7. Evaluační systém.....	41

Projekty mateřské škol

Přílohy: Koncretizované očekávané výstupy
Desatero pro rodiče dětí předškolního věku
Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí
mimořádně nadaných

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Název zařízení: ***Materská škola Hrubčice, příspěvková organizace***

Adresa školy: ***Hrubčice 40, p. Bedihošť, PSČ 798 21***

Telefon: ***582 368 328***

E – mail: ***mshrubcice@tiscali.cz hrubeckaskolka@mshrubcice.cz***

Webové stránky: ***www.mshrubcice.cz www.hrubcice.cz***

IČO: ***750 21 501***

Zřizovatel: ***Obec Hrubčice***

Ředitelka školy: ***Jana Přidálková***

Součástí mateřské školy je zařízení školního stravování, které zajišťuje stravování žáků MŠ, ZŠ a vlastních zaměstnanců

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola, jejímž zřizovatelem je Obec Hrubčice, se nachází v centru obce. Budova nebyla původně určena k provozu mateřské školy, ale sloužila v průběhu let různým účelům, např. jako záložna, bytové jednotky a Místní národní výbor. Vlastníkem byla církev, i když jejím účelům nikdy nesloužila. Po provedení menších úprav v přízemí a prvním poschodí, byl v budově zahájen provoz mateřské školy v roce 1977. V lednu 2005 využila Obec Hrubčice možnosti budovu odkoupit a zahájila v tomto směru potřebné kroky. Od 1. 1. 2003 má škola právní subjektivitu. V blízkosti MŠ se nachází ještě další školské zařízení, Základní škola Hrubčice, která je v současnosti vzhledem k nízkému počtu žáků malotřídní.

Mateřská škola v Hrubčicích je dvojtřídní s celodenním provozem. Kapacita školy je stanovena pro 43 dětí. Třídy se nachází v přízemí, Sluníčka a I. podlaží Berušky. S dětmi pracují 4 pedagogičtí pracovníci (ředitelka a 3 učitelky) a o provoz objektu se starají 3 zaměstnanci (školnice/vedoucí školního stravování, uklízečka, kuchařka). Dle potřeby MŠ využívá podpory asistenta pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním a děti se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo chůvu, k dětem mladším jak tři roky. Jelikož původně byly prostory plánované jako kanceláře záložny, později byty, potýká se škola s prostorovými potížemi a v této souvislosti průběžně, dle možností, probíhají stavební úpravy (rekonstrukce prostor třídy v podlaží a oken, sociálního zařízení a šaten pro děti v obou poschodích, výměna vstupních dveří do budovy MŠ, jídelny i stravovny, výměna podlahových krytin, nového osvětlení dle hygienických norem a přístavba WC pro pedagogy v přízemí).

Součástí budovy MŠ je i zařízení školního stravování, které zajišťuje stravu pro obě školská zařízení v obci. První etapa modernizace byla zahájena na jaře 2005. V první fázi byla kuchyně vybavena nerezovými stoly, pracovními i ohřívacími plochami, byly odděleny jednotlivé pracovní úseky, následně byly pořízeny závěsné nerezové skříně na talíře. V roce 2011 byla položena nová podlaha v kuchyni a v jídelně pro žáky ZŠ. Kuchyně mateřské školy je zaměřena na zdravou, racionální a moderní stravu, která dětem nejen chutná, ale má pozitivní vliv i na jejich zdraví a rozvoj. K tomuto účelu slouží pořízený Konvektomat, univerzální kuchyňské gastro zařízení, které umožňuje dosažení racionální přípravy jídel se zachováním chuťových vlastností, a to vše bez ztráty vitamínů, minerálních látek a stopových prvků.

K mateřské škole patří zahrada, která je ozdobnou zídkou rozdělena na dvě části. Přední část je upravena zámkovou dlažbou a slouží jako jednoduchá varianta dopravního hřiště, v jehož těsné blízkosti je umístěna „dopravních prostředků“. Zatravněná část zahrady je v rámci dotací ŽP ČR podle ekologického projektu zrekonstruována, vybavena prvky

s ekologickým zaměřením. Pískoviště, věž se skluzavkou, dřevěný altán, smyslový chodník, prvky pro udržení rovnováhy, prolézací tunel z proutí, výsadbový koutek, ptačí budka, lavičky slouží dětem nejen ke hrám, pohybovým aktivitám, ale i ke vzdělávání a odpočinku. Součástí je prostor pro ukládání hraček. Zahrada je podle podmínek využívána k pobytu venku téměř celoročně. Při vycházkách se děti se seznamují s prostředím jejich bydliště a blízkého okolí.

3. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

❖ Věcné podmínky

Budova mateřské školy je dvojpodlažní, s půdními prostory i sklepy. V přízemí a v poschodí jsou třídy s příslušným hygienickým zařízením a šatny. Rekonstrukcí tříd, šaten a sociálního zařízení pro děti bylo vytvořeno moderní a příjemné prostředí pro vzdělávání a výchovu dětí, které odpovídá hygienickým a zároveň i moderní a estetickým požadavkům. Na třídu v přízemí navazuje jídelna pro děti z MŠ. V přístavbě do dvora je školní kuchyně a jídelna pro žáky základní školy. Je zde WC a šatny pro zaměstnance MŠ. V I. poschodí je kromě třídy ředitelna a WC pro zaměstnance. Probouráním zdi mezi třídou a lehárnou, došlo ke zvětšení prostoru třídy. Stabilní lehátka jsou nahrazena přenosnými, které vyhovují hygienickým požadavkům. Lehátka a lůžkoviny jsou ukládány v nově vytvořeném úložném prostoru.

Vnitřní prostorové uspořádání tříd umožňuje dětem činnosti skupinové i individuální. Zastaralý dětský nábytek, pomůcky a vybavení k odpočinku jsou postupně nahrazovány novým vybavením, které je zdravotně nezávadné, bezpečné a odpovídá antropometrickým požadavkům. Dle finančních možností je stávající vybavení tříd doplňováno novými hračkami, pomůckami a materiálními potřebami. Vybavení odpovídá počtu dětí a jejich věku a motivuje je k individuálním i kolektivním činnostem (motivačně zaměřené hrací koutky, didaktické pomůcky apod.). Podstatná část vybavení je umístěna tak, aby bylo dostupné dětem, mohly si je samostatně brát. Jsou stanovena pravidla pro využívání vybavení pedagogy i dětmi. Nástěnky, různé kouty tříd, šaten a jiných prostor MŠ jsou využívány k výzdobě a k prezentaci dětských výtvarných prací. Vystavené práce jsou přístupné dětem, jejich zákonným zástupcům a návštěvám.

Součástí mateřské školy je zahrada, která je rozdělena na dvě části, se zatravněnou plochou a zámkovou dlažbou. Tato slouží dětem jako „dopravní hřiště. Na zatravněné části jsou umístěny prvky pro hry, sportovní aktivity, vzdělávání a relaxaci dětí. Využívat ke hře mohou děti

také hračky, plastový zahradní nábytek a jiné zahradní vybavení, které je uloženo v prostoru pro ukládání hraček.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

❖ *Životospráva*

Dětem 3x denně poskytujeme plnohodnotnou a vyváženou stravu ze školní kuchyně, která je součástí naší mateřské školy. Na zachování vhodné skladby jídelníčku, dodržování zdravé technologie přípravy pokrmů a nápojů dohlíží vedoucí jídelny. Pro děti je zajištěn celodenně pitný režim. Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Děti jsou vedeny ke kulturnímu stolování. Ranní svačina je oddělená. Třída Sluníčka svačí v jídelně MŠ, Berušky svačí ve třídě. Oběd i odpolední svačina je společná v jídelně MŠ. Jídlo děti dostávají dle dané normy, popřípadě mají možnost si přidat. V některých případech jsou mladší děti dokrmovány učitelkou. Do jídla děti násilně nenutíme, ale vhodnou motivací se snažíme, aby si vytvořily správné stravovací návyky. Zákonní zástupci mají možnost nahlásit, zda jejich dítě něco nejí (například i ze zdravotních důvodů, nechutenství atd.).

Pravidelný denní rytmus a řád je současně natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci v MŠ. Zákonní zástupci přivádí děti podle svých potřeb a možností během ranních hodin, po domluvě s učitelkou jsou možné změny. Velkou váhu klademe na spolupráci se zákonnými zástupci v období, kdy se dítě adaptuje na nové prostředí mateřské školy.

Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku. K tomuto účelu využíváme zahradu, která je součástí MŠ a je vybavena pro pohybové i relaxační aktivity dětí, nebo chodí na vycházky v obci Hrubčice a jejím okolí. Pobyt venku je přizpůsobován podmínkám počasí i okamžité kvalitě ovzduší. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru mateřské školy.

V denním programu respektujeme individuální potřebu aktivity, stravy, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Ty nejsou k spánku nuceny. V případě nižší potřeby odpočinku je jim nabídnut jiný, klidný program namísto odpočinku na lůžku. Zejména dětem mladším tří let, je režim MŠ pružně přizpůsobován.

Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem přirozený vzor. Respektují potřeby dětí, svým přístupem kopírují atmosféru rodinné pohody. Podle potřeby mohou děti individuálně relaxovat v určených zákoutích, zapojovat se do činností dle vlastního uvážení a pocitů. V kontaktu s dětmi jsou učitelky vstřícné jejich potřebám, dbají na to, aby děti nabyly přetěžovány, neurotizovány, dbají na jejich rovnocenné postavení, nepřipouští nezdravou soutěživost, náznaky šikany. Vytváří přátelské vstřícné prostředí.

❖ *Psychosociální podmínky*

V mateřské škole se snažíme vytvořit dětem atmosféru pohody, bezpečí, příjemného soužití. Děti mají stejná práva a povinnosti, které určují i hranice jejich osobní svobody. Ta je vyvážená nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat řád mateřské školy a učit se pravidlům soužití v kolektivu. Ve třídě učitelka společně s dětmi na začátku školního roku vytvoří „PRAVIDLA SPRÁVNÉHO CHOVÁNÍ“, které pomůžou dětem během školního roku upevňovat kladné a potlačovat negativní projevy chování.

Velký ohled a prostor je věnován dětem při postupné adaptaci na nové prostředí a situaci. Učitelky citlivě přistupují k dětem, které těžko nesou odloučení od zákonných zástupců a společně s nimi hledají cestu, jak dětem pomoci toto období překlenout. Kromě individuálních konzultací, jsou zákonným zástupcům předány písemné informace a doporučení k nástupu dítěte do MŠ „Než k nám dítě nastoupí“.

Preferujeme pozitivní hodnocení jako motivaci k dalším aktivitám. Hodnocení je odstupňováno podle vstupních možností jednotlivých dětí. Jakékoliv hodnocení je konkrétní, pozitivní, povzbuzující, musí se vyvarovat paušálního neadresného hodnocení. Podporujeme toleranci, sebedůvěru, vstřícnost, ochotu pomoci, vidět potíže druhého apod. Vedeme děti k sebehodnocení při činnostech, řešení úkolů, chování v kolektivu a uvědomování si nejen negativních, ale i pozitivních důsledků jejich chování. Společně odsuzujeme projevy šikany a negativní projevy chování. Snažíme se jim zamezit a hlavně předejít vhodnou motivací.

Vzdělávací nabídka je zvolena tak, aby odpovídala mentalitě a potřebám dětí. Témata jsou dětem blízká, pochopitelná, přiměřeně náročná pro určitou věkovou skupinu. Vedou děti přirozenou cestou k učení, pozorování a rozšiřují jejich obzor. Děti dostávají jasné a jednoznačné pokyny a počítá se s jejich aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním. Zároveň jsou vedeny ke komunikaci s dospělými a dětmi. Nesouhlasíme s nezdravou soutěživostí, naprosto nepřijatelná je manipulace s dítětem či násilná komunikace.

V případě, že jsou v mateřské škole zařazeny děti ze sociálně znevýhodněných rodin, nebo děti se speciálními zdravotními potřebami, ke zkvalitnění práce s těmito dětmi přispívá asistent pedagoga. Asistent svým přístupem pomáhá dětem překonávat adaptační problémy, individuálně se jim věnuje a pomáhá jim rozvíjet kulturní, etické, hygienické a sebeobslužné návyky, překonat případné zdravotní handicapy, pracuje s nimi dle doporučení ŠPZ, připravuje je k zápisu do ZŠ, spolupracuje s učitelkou ve třídě. Při péči o děti mladší tří let: sebeobsluže, socializaci a vytváření hygienických a stravovacích návyků, využíváme ve třídě personální podporu učitelky, chůvu.

K pohodě v mateřské škole přispívají dospělí svým vzájemným vztahem obsahujícím nezbytnou zdvořilost, důvěru, soucítění, vzájemnou pomoc apod.

❖ *Organizace*

Organizace činností v mateřské škole je sestavena tak, aby byla dostatečně pružná, plánované činnosti vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovují jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem. K realizaci plánovaných činností pomáhají vhodné materiální podmínky, vhodné pomůcky a příprava učitelek.

Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě, experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem apod. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Děti mají dostatečný prostor pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit, nebo v ní později pokračovat. Pravidelně jsou zařazovány zdravotně preventivní pohybové aktivity, které jsou vyváženy relaxací a odpočinkem.

❖ *Řízení mateřské školy*

Ředitelka vydává vnitřní předpisy, řády a směrnice, pokyny a příkazy, z kterých jasně vyplývají povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků. Je vytvořen funkční informační systém jak uvnitř mateřské školy (osobní rozhovory, porady, emailová pošta), tak i vnější (nástěnky, třídní schůzky, konzultace a rozhovory s rodiči, webová stránka MŠ).

Mezi zaměstnanci mateřské školy panuje vzájemná důvěra a tolerance, ředitelka zapojuje spolupracovníky do řízení MŠ, mají dostatek pravomocí a je respektován jejich názor. Pedagogové spolupracují při rozhodování o zásadních otázkách školního programu.

Školní vzdělávací program vypracovává ředitelka ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu. Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční a opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby. Z výsledků kontrolní a evaluační činnosti jsou vyvozovány závěry pro další práci.

Na základě hospitací, kontrol, konzultací a spolupráce, ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně je motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Pedagogický sbor i provozní zaměstnanci pracují jako tým a v široké míře spolupracují se zákonnými zástupci dětí.

Mateřská škola úzce spolupracuje se zřizovatelem, tj. Obecní úřad Hrubčice. Děti pod vedením učitelky připravují kulturní vystoupení na akce obecního úřadu (vítání občánků, schůze zahrádkářů, vánoční akce apod.). Společně se žáky Základní školy v Hrubčicích pořádáme kulturní a sportovní akce (divadelní představení v tělocvičně ZŠ, MDD na hřišti v Hrubčicích, exkurse apod.). Do MŠ na pozvání dojíždí logopedka, která provádí depistáž a doporučí rodičům další možný postup v případě potřeby logopedické péče. MŠ také v případě potřeby spolupracuje s PPP a SPC v Prostějově, zejména při řešení individuálních a vzdělávacích problémů dětí ze sociálně znevýhodněných rodin. Ve spolupráci s nestátním zdravotnickým zařízením Prima Vizus, nabízíme screeningové vyšetření zraku dětí. Jsme zapojeni v síti Mrkvička.

❖ *Personální a pedagogické zajištění*

Provoz mateřské školy zajišťují 4 pedagogičtí a 3 provozní zaměstnanci, případně asistent pedagoga (dle doporučení) a chůva. Všichni pedagogové i asistent pedagoga a chůva mají předepsanou odbornou kvalifikaci, získanou studiem na střední pedagogické škole s maturitou, akreditovaným rekvalifikačním kurzem.

Pedagogové v MŠ vytváří profesionální tým, ve kterém je na prvním místě spolupráce, tolerance, ohleduplnost. Pracují aktivně na svém dalším sebevzdělávání formou studia odborných knih a časopisů, vyhledáváním inspirací na webových stránkách, využívají nabídky odborných seminářů, nejen v rámci celoživotního vzdělávání pedagogů. Ředitelka podporuje a sleduje další profesionalizaci a růst kompetencí všech pedagogů a to i sebe a v rámci možností vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání.

Služby pedagogů jsou organizovány tak, aby byla při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče, která je v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání dětí.

V případě zájmu rodičů o specializované služby, ke kterým pedagogové naší MŠ nemají dostatečnou odbornou kvalifikaci, mohou učitelky doporučit příslušného odborníka, nebo zajistit kontakt na něj (logoped, speciální pedagog, poradenský psycholog, lékař apd.)

:

PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ **MATEŘSKÉ ŠKOLY**

Pedagogičtí zaměstnanci:

ředitelka	Jana Přidálková	třída Sluníčka
učitelka	Iveta Jurová	třída Sluníčka
učitelka	Mgr. Eva Přikrylová	třída Berušky
učitelka	Mgr. Jolana Klíčová	třída Berušky

školní asistent

Eva Pekařová

třída Berušky

Provozní zaměstnanci:

školnice, vedoucí školní jídelny, topič

Anna Skalková

uklízečka

Eva Pekařová

kuchařka

Eva Jášková

❖ *Spoluúčast rodičů*

Mateřská škola staví rodinu na první místo v dlouhé fázi rozvoje dítěte. Proto je pro nás důležitý vztah mezi pedagogy a zákonnými zástupci, vzájemná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat.

Učitelé sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí a rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět. Zároveň chrání jejich soukromí a zachovávají diskrétnost důvěrných informací. Formou konzultací s učitelkou jsou zákonní zástupci informováni o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Mají možnost nahlédnout do záznamu o jejich dítěti, pokud to bude cesta ke zlepšení spolupráce i výchovného působení na dítě. Snažíme se najít společnou cestu při výchově a vzdělávání dětí.

Rodiče jsou seznámeni se ŠVP MŠ. Na schůzkách, nástěnkách, webových stránkách i osobně pedagogy jsou pravidelně informováni o všem, co se v MŠ děje. Mají dostatečnou možnost účastnit se programů a akcí konaných mateřskou školou nejen pasivně, ale aktivně pomáhají i

s jejich organizací. Vážíme si jak pomoci rodičů při zajištění akcí pro děti, opravách a úpravách v zařízení, tak i materiální podpory.

Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a při péči o dítě nabízí poradenský servis v rámci svých kompetentních možností (nabídka odborné literatury s výchovnou tematikou, poradenství v oblasti logopedie, grafomotoriky, intenzivní spolupráce se zákonnými zástupci dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, dětí se SVP a dětí mladších tří let).

❖ *Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*

Vzdělávání v naší mateřské škole vychází z rámcových cílů a záměrů předškolního vzdělávání, které jsou pro všechny děti společné, ale pedagogové při jejich naplňování zohledňují individuální potřeby dětí a podporují vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Jde o děti se zdravotním postižením, nebo děti se sociálním znevýhodněním. Podmínky vzdělávání těchto dětí vychází z doporučených podpůrných opatření, které dle školského zákona a vyhlášky č. 27/2016Sb., doporučuje ŠPZ. Učitelé v MŠ vytvářejí optimální podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomáhají mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti. Pro úspěšné vzdělávání dětí se SVP mateřská škola zajišťuje:

- podmínky v oblasti věcného prostředí, životosprávy, psychosociálního klimatu, organizace vzdělávání, personálního a pedagogického zajištění, finanční podporu inkluzivního vzdělávání apod.
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte a ŠPZ, popřípadě s odborníky působícími mimo oblast školství
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
- stanovení pravidel a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP a IVP, které jsou vedeny k zaznamenávání a dalšímu plánování vzdělávání dítěte se SVP k osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření
- DVPP zaměřené na rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků MŠ pro oblast vzdělávání dětí se SVP

- „Pravidla organizace a poskytování podpůrných opatření v MŠ Hrubčice“ (příloha ŠVP)

❖ *Podmínky vzdělávání dětí nadaných*

Rámcové cíle, obsah, forma vzdělávání v naší mateřské škole, které směřují k naplnění klíčových kompetencí, probíhají takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj potenciálu dětí, včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Dětem jsou nabízeny činnosti, které odpovídají jejich nárokům, vytváříme jim prostor a materiál pro náročnější činnosti, umožňujeme jim hledání a objevování nových informací a souvislostí. Poskytujeme jim volnost v rozhodování při činnostech ve volném čase, necháváme je individuálně se věnovat vybrané činnosti, poskytujeme jim velký prostor pro sebehodnocení.

Mateřská škola zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

❖ *Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let*

V Mateřské škole Hrubčice, se vzdělávají děti od 2 let. Organizace vzdělávání probíhá s ohledem na jejich potřeby - pravidelný denní režim, více individuální péče, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, vytváření přiměřeně podnětného prostředí a činností, stanovení srozumitelných pravidel. Významnou pozici ve třídě s těmito dětmi zastává učitelka, které se stává zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky. Mateřská škola zajišťuje podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let tak, aby byla zajištěna zejména bezpečnost, vhodné materiální vybavení, personálního zabezpečení a organizaci vzdělávání dětí mladších tří let.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Děti jsou rozděleny do dvou tříd, dle věku (homogenní třídy), jejichž vzdělávací záměr je obsažen v názvu ŠVP „S beruškou až ke sluníčku“. V I. poschodí se nachází třída **BERUŠKY**, kde jsou děti ve věku 2 - 4 roky. Ve třídě je dopolední provoz a dětem se věnuje jedna učitelka, s možností podpory chůvy. Děti od 4 do 6 let jsou ve třídě **SLUNÍČKA**, v přízemí. Třída je s celodenním provozem. Ve třídě jsou dvě učitelky, v případě doporučení i asistent pedagoga. Po příchodu se děti scházejí ve třídě SLUNÍČEK, kde si je později převezme učitelka. Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Na odpočinek a odpolední činnosti jsou děti z obou tříd spojeny, jinak je spojování maximálně omezeno. Provoz mateřské školy je od 6,30 do 16,30 hodin.

Děti jsou zařazeny do dvou tříd, Ve třídě Berušek je kapacita dle hygienického zařízení 15 dětí. V této menší skupině jsou zařazeny děti mladší a starší tří let. Dle možností zde vypomáhá chůva. Činnosti jsou v této třídě zaměřeny zejména na osvojování sebeobslužných dovedností, střídají se nabídky trénování návyků a praktických dovedností, seznamování se základními vědomostmi ze vzdělávací nabídky MŠ, vytváření sociálních vztahů ve společnosti dětí a dospělých. Děti mají dostatečný prostor pro volné hry, pohybové aktivity a relaxaci. Starší děti postupují do třídy Sluníček, s kapacitou 25 dětí. Metody a formy práce s dětmi v této třídě jsou zaměřeny na opakování a prohlubování získaných vědomostí a dovedností se záměrem přípravy dětí k zápisu do ZŠ. Děti s povinnou předškolní docházkou mají stanoveny 4 hodiny nepřetržitého vzdělávání denně.

Při zařazování dětí do tříd vycházíme z věkové hranice dětí, v případě přání rodičů se snažíme najít společně správné řešení.

Ve třídě Sluníček se překrývají učitelky v době od dopolední svačiny, přes řízenou činnost. Společně také připravují děti k odpolednímu odpočinku.

Přijímací řízení do MŠ Hrubčice probíhá v souladu s ustanovením zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění. Ředitelka MŠ v řádném termínu zveřejní na vývěsce a webové stránce MŠ a veřejných místech v obci datum, podmínky a kritéria Přijímacího řízení.

V případě zájmů zákonných zástupců o individuální vzdělávání dítěte doporučí MŠ oblasti vzdělávání dítěte v písemné formě a domluví termín a místo ověření úrovně získaných očekávaných výstupů, popřípadě stanoví doporučení k dalšímu vzdělávání dítěte.

❖ *Režim dne v MŠ*

V mateřské škole je pro děti zajištěn celodenní provoz od 6,30 do 16,30 hodin

- 6,30 – 8,00 doba určená pro příchod dětí do MŠ, spontánní zájmové aktivity a hry, možnost individuální či kolektivní práce s dětmi (využití koutků k tematickým hrám, rozvíjení tvořivých a konstruktivních her, prohlížení knih a časopisů, stolní hry apod.)
- 7,45 – 11,45 stanovená nepřetržitá doba pro vzdělávání dětí s povinnou předškolní docházkou
- 8,00 – 9,45 spontánní a řízené činnosti a aktivity dětí dle vzdělávací nabídky jednotlivých tříd, (pohybové, hudební a hudebně - pohybové aktivity, výtvarné a grafomotorické činnosti, literární a dramatické chvílky apod., možnost individuální práce s vybranými dětmi)
- 9,00 - 9,30 svačina dětí
- 9,45 – 11,45 osobní hygiena, příprava na pobyt venku – sezónní pohybové aktivity venku na zahradě MŠ, nebo na vycházce, seznamování dětí s přírodou a přírodními jevy, poznávání zajímavostí a specifiky obce, získávání potřebných návyků při pohybu na veřejné komunikaci apod. (při vhodném počasí je možné prodloužit pobyt venku už při předcházejících společných aktivitách či po odpoledním odpočinku, v případě nepříznivého počasí pokračují aktivity ve třídě, např. mráz od -10C, inverze...)

11,45 – 12,30 oběd a osobní hygiena dětí, odchody dětí s polodenní docházkou, nebo po domluvě se zákonnými zástupci

12,30 – 14,00 spánek a klidové činnosti dětí, individuální práce (např. dokončení prací z dopoledních činností, grafomotorické listy, tvořivé činnosti apod.)

14,00 – 16,30 svačina dětí, volné činnosti a aktivity dětí zaměřené na hru, zájmové činnosti, pohybové a hudební aktivity, grafomotorická cvičení (v případě pěkného počasí je možné přesunout činnosti na zahradu), přebírání dětí zákonnými zástupci

Pravidelný denní režim může být pozměněn v případě organizace činností pro děti mladších tří let, jiných aktivit mateřské školy, např. besídky, sportovní či kulturní akce, výlet, exkurse, divadelní a filmová představení apod.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

❖ *Pojetí školního vzdělávacího programu*

Školní vzdělávací program je dokument, podle kterého se uskutečňuje předškolní vzdělávání. ŠVP naší mateřské školy s názvem „*S beruškou až ke sluníčku*“, vychází z Rámcového vzdělávacího programu a je vytvořen v souladu s obecně platnými předpisy. Při jeho tvorbě jsme čerpali z vlastní pedagogické praxe, z poznatků získaných při dalším vzdělávání a odborné literatury.

❖ *Filozofii*

našeho pojetí vzdělávání dětí je navázat na výchovu v rodině, poznávat, respektovat a rozvíjet individuální potřeby, možnosti a zájmy každého dítěte.

„Výchova by měla být taková, aby to co je nabízeno, bylo přijímáno jako cenný dar, ne jako povinnost.“ (A. Einstein)

❖ *Hlavní myšlenkou*

ŠVP je předávat dětem informace, zkušenosti a poznatky od nejjednodušších a nejzákladnějších a dále procvičovat a upevňovat získané dovednosti a vědomosti až na úroveň připravenosti pro vstup do základní školy. Důležitá je otevřenost školy všem dětem, rodičům a veřejnosti.

❖ *Záměrem*

vzdělávání v naší mateřské škole, je rozvíjení každého dítěte po stránce fyzické, psychické a sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně

samostatnou osobností, schopnou zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny a zároveň i ty, které ho v budoucnu čekají.

❖ **Respektujeme**

rámcové cíle, které ve svém celku vyjadřují základní orientaci předškolního vzdělávání a stejně tak i každodenní práci pedagoga.

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

❖ **Směřujeme**

(naplňováním těchto cílů) k utváření základů klíčových kompetencí, které jsou v současném vzdělávání formulovány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot.

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnosti a občanské

❖ **Uplatňujeme**

odpovídající metody a formy práce. Zejména metodu *prožitkového a kooperačního učení hrou a činnostmi*, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti. Osobnostně orientovaná výchova uznává dítě jako samostatně myslící bytost, která má právo podílet se na svém rozvoji. Dítě se učí proto, že samo chce, ne že se to po něm žádá. Pro dítě je *situační učení* bezprostřední a přirozené, motivuje samostatné hledání a objevování. V situaci dítě jedná, koná, prožívá a tím získává zkušenosti. Z hlediska učitelky výběr situací není zcela nahodilý, vyžaduje určitou přípravu. *Tvořivá hra a experimentace* umožňuje navázat dítěti na osobní zážitky, uplatnit zájem a zkušenost, vyjádřit vlastní představu o světě a osobitým vztahu k němu. Při vzdělávání a výchově dětí je důležitá motivace, která směřuje dítě k samostatnému rozhodování, jednání, prožívání a získávání nových zkušeností. Pedagogové ve své

práci využívají zásady přiměřenosti, postupnosti, individuálního přístupu k dětem, zpětné vazby, komplexního působení na děti. Plánovaný vzdělávací proces obsahuje aktivity spontánní a řízené, které zařazujeme ve vyváženém poměru. *Spontánní a záměrné učení* je dětem nabízeno formou didakticky zacílených činností a je založeno na aktivní účasti dítěte. *Prožitkové a interaktivní učení* probíhá v menších skupinách, nebo individuálně. Podstatnou součástí vzdělávání je *tvořivá improvizace*, která vyžaduje pružné reagování na okamžitou situaci.

❖ *Vzdělávání dětí se SVP*

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů, které vymezují vzestupně rozsah možné podpory žáků s tím, že vždy vycházejí z jejich vzdělávacích potřeb. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ), spočívajícím v úpravě vzdělávacích obsahů a na doporučení ŠPZ speciálně pedagogické a pedagogické intervence, může být v souladu s principy individualizace a diferenciací doporučeno vzdělávání formou IVP. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními bereme na vědomí, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách liší. Při vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je ve škole uplatňován zejména princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a stanovování forem i metod výuky, dále respektování odlišných stylů učení jednotlivých dětí.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami pro první stupeň podpory je závazným dokumentem napomáhajícím zajištění podpůrných opatření u dítěte. Má písemnou podobu. Je vytvářen po dohodě se zákonnými zástupci dítěte na pomoc dítěti s problémy ve vzdělávání (OŠD), nebo zapojení do kolektivu. Plán pedagogické podpory zpracovává učitel ve spolupráci s pracovníky školního poradenského

pracoviště, vedením školy a zákonným zástupcem dítěte. Učitel stanoví termín přípravy PLPP a koordinuje spolupráci pedagogických pracovníků. Plán obsahuje identifikační údaje dítěte, charakteristiku obtíží dítěte, stanovení cílů podpory, popis podpůrných opatření ve škole, případně podpůrných opatření jiného druhu, dále obsahuje způsob vyhodnocování naplňování plánu a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte. Konečné schválení PLPP je v kompetenci ředitele školy. Učitel seznámí s plánem pedagogické podpory dítěte zákonné zástupce. Učitel průběžně vyhodnocuje efektivitu poskytování podpory s ohledem na vývoj speciálních vzdělávacích potřeb dítěte a provede vyhodnocení naplnění stanovených cílů PLPP dle stanovených termínů.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami IVP je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice. Má písemnou podobu. Zpracovává se na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce dítěte a může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb dítěte. IVP sestavuje učitel ve spolupráci se školským poradenským zařízením, dítětem, zákonným zástupcem dítěte, vedením školy. Před zpracováním IVP učitel stanoví termín přípravy IVP a koordinuje spolupráci pedagogických pracovníků. IVP je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte. IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje dítěte. V IVP jsou dále uvedeny zejména informace o úpravách obsahu vzdělávání dítěte. V případě podpůrného opatření pro děti s lehkým mentálním postižením (LMP) od třetího stupně podpory bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP PV. IVP dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Konečné schválení IVP je v kompetenci ředitele školy. Učitel odpovídá za získání informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte s poskytováním vzdělávání podle IVP. Vyhodnocení plnění IVP proběhne po dohodě s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení nejpozději do 1 roku od začátku jeho realizace.

❖ *Vzdělávání dětí nadaných*

Za mimořádně nadané dítě se považuje dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných dětí vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu dítěte. Plán pedagogické podpory je podpůrným opatřením pro první stupeň podpory a je závazným dokumentem napomáhajícím zajištění podpůrných opatření u dítěte. Má písemnou podobu. Je vytvářen po dohodě se zákonnými zástupci dítěte s cílem podporovat rozvoj nadání a zájmů dítěte, stimulovat procesy objevování a obohatit učivo o další informace a souvislosti. Plán pedagogické podpory zpracovává učitel, v nichž se projevuje nadání dítěte, ve spolupráci s pracovníky školního poradenského pracoviště, vedením školy a zákonným zástupcem dítěte. Plán obsahuje identifikační údaje dítěte, charakteristiku oblastí, ve kterých se projevuje nadání dítěte, stanovení cílů podpory, popis podpůrných opatření, způsob vyhodnocování. Konečné schválení PLPP je v kompetenci ředitele školy. Učitel seznámí s plánem pedagogické podpory zákonného zástupce. Učitel průběžně vyhodnocuje efektivitu poskytování podpory a provede vyhodnocení naplnění stanovených cílů PLPP dle daných termínů.

Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte se může také uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce dítěte. Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného dítěte, je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice a může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. IVP sestavuje učitel ve spolupráci se školským poradenským zařízením, dítětem, zákonným zástupcem dítěte, vedením školy. Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte ve škole, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. Během vzdělávání dětí mimořádně nadaných přizpůsobíme třídní vzdělávací programy, jejich obsah i podmínky individuálním potřebám a mimořádným schopnostem dětí. Doplníme dalšími aktivitami podle zájmu a nadání dětí tak, aby rozvoj a podpora mimořádných schopností dětí nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

❖ *Vzdělávání dětí od dvou do tří let*

Mateřská škola připravuje optimální zajištění podmínek pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. V současné době jsou přijímány děti mladší tří let, které jsou schopny docházky bez pleny, umí s pomocí jíst, smrkat, oblékat a svlékat se, domluví se (řekne si na WC, napít) atd. U dětí mladších

tří let, uplatňujeme formu individuální nebo skupinové činnosti. Při plánování vzdělávací nabídky pro ně, akceptujeme jejich vývojová specifika a vycházíme z principů jednoduchosti, časové nenáročnosti, smysluplnosti a podnětnosti a necháváme jim dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru. Maximálně využíváme metody situačního, spontánního sociálního a prožitkového učení a učení hrou a činnostmi.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Při tvorbě obsahu ŠVP jsme vycházeli z RVP pro předškolní vzdělávání, který je nejvyšším a zákonem daným pedagogickým dokumentem směřovaným pro odbornou vzdělávací činnost. Představuje hlavní prostředek vzdělávání dítěte v mateřské škole. Slouží k naplňování vzdělávacích záměrů a dosahování vzdělávacích cílů.

Náš ŠVP s názvem „**S beruškou až ke sluníčku**“ je rozdělen do pěti integrovaných bloků, které pomáhají dětem postupně vytvářet elementární poznatky o světě lidí, přírody, techniky a kultuře. Ve třídě *Berušek*, kde jsou nejmladší děti, získávají děti prvotní a základní informace, učí se sebeobslužným návykům, citovému odloučení od rodičů a zvykají si na nové prostředí a kolektiv vrstevníků a dospělých, se kterými se denně setkávají a učí se spolupracovat. Starší děti a předškoláci, postoupí do třídy *Sluníček*, kde dále procvičují a prohlubují získané vědomosti a dovednosti a obohacují je o nové poznatky. Hlavní záměrem naší vzdělávací nabídky je, připravit předškoláky na vstup do základní školy. Každý blok obsahuje doporučená témata, která jsou rozpracovaná dle vzdělávacích oblastí. Jejich obsahy se vzájemně prolínají, prostupují, ovlivňují a podmiňují a ukazují tak na neustálou přítomnost všech pěti oblastí:

- **Dítě a jeho tělo** - záměr je stimulovat a podporovat neurosvalový vývoj dítěte v oblasti biologické, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho fyzickou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit ho sebeobslužným dovednostem a vést jej ke zdravým životním návykům a postojům
- **Dítě a jeho psychika** – záměrem je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů a vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat jej v další rozvoji, poznávání a učení. Tato oblast zahrnuje tři podoblasti: Jazyk a řeč, Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace, Sebepojetí, city a vůle

- **Dítě a ten druhý** – záměrem je podpora utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému v oblasti interpersonální, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů
- **Dítě a společnost** – záměrem je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními v oblasti sociálně – kulturní, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí
- **Dítě a svět** – záměrem je v environmentální oblasti založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí

Pro efektivní práci pedagoga jsou vzdělávací oblasti zpracovány a každá oblast zahrnuje vzájemně propojené kategorie:

- **dílčí cíle** – vyjadřují co by měl pedagog v průběhu předškolního vzdělávání sledovat, co by měl u dítěte podporovat
- **vzdělávací nabídka** – je prostředek vzdělávání, soubor praktických i intelektuálních činností, příležitostí, pedagog tuto nabídku ve své praxi respektuje, tvůrčím způsobem ji konkretizuje, tak aby nabízené činnosti byly mnohostranné, pestré a svou úrovní odpovídaly konkrétním možnostem a potřebám dětí
- **očekávané výstupy** – jsou dílčí výstupy vzdělávání, které se v průběhu předškolního vzdělávání stávají stále komplexnější a kvalitativně dokonalejší a proměňují se v základní kompetenci na úrovni kompetencí klíčových, každé dítě může v čase, kdy opouští mateřskou školu, dosahovat těchto výstupů v míře odpovídající jeho individuálním potřebám a možnostem, pedagog v tomto procesu sleduje osvojování těchto způsobilostí jak v rámci třídy dětí, tak u jednotlivých dětí a postupuje tak, aby děti získávaly co nejvíce
- **možná rizika** – srozumitelně upozorňují pedagoga na to, co může ohrožovat úspěch vzdělávacích záměrů a čeho by se měl vyvarovat při své práci

S BERUŠKOU AŽ KE SLUNÍČKU

1. Honem, rychle kluci, holky, po prázdninách k nám do školky !

- ZÁŘÍ

Po prázdninách ve školce

Kamarádi z naší školky

Co děláme celý den, co dovedu

Všude dobře, doma nejlépe – *obec, město, republika...*

2. Podzim přichází, co barev všude rozhází

- ZÁŘÍ - LISTOPAD

Podzim v sadu a na zahrádce – *ovoce*

Co dobrého na podzim najdeme – *zelenina, plody na poli*

Přírodní živel - *počasí*

Návštěva paní Vlaštovky a pana Ježečka – *příprava zvířat na zimu*

Dráčci a dráčata v oblacích - *opakování charakteristických znaků podzimu*

Stromy, keříky a jejich barvičky - *barevné listy, plody stromů*

Hodná i nezbedná strašidylka

3. Paní Zima Zubatice, čmárá mráz na okenice !

- PROSINEC – LEDEN - ÚNOR

Mik, Miku, Mikuláš

Vánoční čas, je kolem nás

Dny, měsíce a roky

Kouzelná cesta do pohádky

Sněhové radovánky a sporty

Zima v lese – *zvířata v lese*

Ptáci v zimě – *péče o ptáky, kteří přezimují*

Já a moje tělo

Doktora se nebojíme, *zdravě žijem, zdravě jíme*

Vím, co si mám obléknout

4. Jarní vánek zimu odnese, a kvítí slunce přinese

- BŘEZEN – DUBEN - KVĚTEN

Příroda se probouzí – *charakteristické znaky jara*
Káčátka, kuřátka a jiná mlád'átka
Velikonoční pomlázka
Moje oblíbená knížka
Šel zahradník do zahrady
Všichni sviští na dopravním hřišti
Kdo nám pomůže? *Záchranný integrovaný systém*
Ten umí to a ten zas tohle... - *profese a co se z čeho vyrábí*
Čáry, máry s čarodějkou
Maminku a moje rodina
Vesmír, Země a lidé – *Den Země*
Plná náruč kvítí

5. Sluníčko a letní hrátky už čekají za vrátky

- ČERVEC - ČERVENEC

Kamarádi, máme svátek
Jedeme na výlet
Zvířata v ZOO
Život ve vodě a v trávě
Hurá na prázdniny

1. Integrovaný blok

Honem, rychle kluci, holky, po prázdninách k nám do školky!

- ZÁŘÍ

Téma: Po prázdninách ve školce
Kamarádi z naší školky
Co děláme celý den, co dovedu
Všude dobře, doma nejlépe – *obec, město, republika...*

➤ **Vzdělávací záměr**

Děti se budou postupně seznamovat s novým prostředím, učit se v něm žít se svými kamarády, vzájemně navazovat kontakty prostřednictvím her a činností. Poznávat se, každý jsme jiný, znát svá jména- / st. děti i v grafické formě/, a postupně se včlenit do skupiny. Budou poznávat vlastní identitu, seznamovat se s pravidly chování k ostatním dětem, vytvářet si pravidla společenského soužití a pravidla vzájemné komunikace, kulturní a zdvořilostní návyky. Postupně si přivykají na režim dne v mateřské škole, poznávají prostory třídy, celé školy, zahrady. Zvykají si na odloučení od rodičů, jsou vedeny k samostatnosti a vzájemné pomoci.

Pomůžeme dětem uvědomovat si bezpečí domova, rodiny a zároveň vnímat nebezpečí z kontaktu s cizími lidmi, naučit se bránit. Obohatí své znalosti o obci kde žijí, jejím okolí, při vycházkách budou pozorovat známé objekty a život v obci.

Osvojí si úkony hygieny a sebeobsluhy, naučí se základní hygienické, společenské a zdvořilostní návyky, seznámí se s předměty denní potřeby a jejich využitím. Učí se rozlišovat časové vztahy, orientovat se v čase a prostoru.

Dílčí vzdělávací cíle	<ul style="list-style-type: none">- osvojovat si praktické dovednosti přiměřené věku dítěte- vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení, podporovat a rozvíjet zájem o učení, osvojovat si elementární poznatky o znakových systémech a jejich funkci
------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - získávat relativní citovou samostatnost, rozvíjet schopnost sebeovládání - posilovat prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) - rozvíjet schopnost dítěte žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, ostatním dětem) - seznamovat se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytvářet pozitivní vztah k němu - rozvíjet schopnost přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. - společné a individuální rozhovory, rytmické hry, hry se slovy - námětové hry a činnosti, motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností, činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, značky, piktogramy apd.), činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem - činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama, čin. zajišťující spokojenost a radost, vyvolávající veselí a pohodu - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí v mateřské škole (vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarády), hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomáhat si, řešit vzájemný spor - aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy a aktivity přibližující dětem pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost tolerance, spolupráce) - přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, aktivity zaměřené k získávání praktické orientaci v obci (vycházky, poznávání důležitých budov apd.)
Očekávané výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (osobní hygienu, stolování, oblékat se, svlékat, obouvat atd.) - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - poznat a pojmenovat většinu toho, co dítě obklopuje, postupovat a učit se dle pokynů a instrukcí, chápat elementární časové pojmy (dnes, včera, ráno, večer..) - odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní bez jejich opory, respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla a přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti - navazovat kontakty s dospělým, kterému je dítě svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho - adaptovat se na život ve škole, zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy, začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti - osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, využitelné pro další učení - orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte - denní režim nevyhovuje fyziologickým potřebám dětí, zásadám zdravého životního stylu - nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a ukončení - nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance - jednotvárné, málo podnětné, nepřehledné prostředí - uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

2. Integrovaný blok

Podzim přichází, co barev všude rozhází

- ZÁŘÍ - LISTOPAD

Téma:

Podzim v sadu a na zahrádce – *ovoce*

Co dobrého na podzim najdeme – *zelenina, plody na poli*

Přírodní živel - *počasí*

Návštěva paní Vlaštovky a pana Ježečka – *příprava zvířat na zimu*

Dráčci a dráčata v oblacích - *opakování charakteristických znaků podzimu*

Stromy, keřky a jejich barvičky - *barevné listy, plody stromů*
Hodná i nezbedná strašidylka

➤ Vzdělávací záměr

S příchodem podzimu se budou děti učit prakticky poznávat a seznamovat se s podzimními pracemi na zahradách a polích. Chápat potřebu těchto prací pro život člověka, pro jeho zdraví - sklizeň ovoce a zeleniny. Rozšíří a upevní si poznatky o podzimních proměnách přírody poznáváním stromů jehličnatých a listnatých, keřů a jejich plodů, které si samy nasbírají. Při tvořivých činnostech s nimi si budou rozvíjet představivost, fantazii i smyslové vnímání (čich, hmat, chuť). S paní Vlaštovkou s panem Ježkem se vydáme za ptáčky, kteří u nás přezimují, rozloučíme se s ptáky stěhovavými, dozvíme se, jak se zvířata připravují na zimu. S papírovým drakem přiblížíme a zopakujeme s dětmi charakteristické znaky podzimu. Budeme pomáhat dětem vnímat krásu barev podzimního období, vytvářet radostné, pohodové a zdravé prostředí během celého pobytu dětí v MŠ.

V tomto době budou vnímat děti změny počasí a jeho vliv na přírodu. Budeme podporovat a podněcovat zájem dětí o pobyt na čerstvém vzduchu a co nejvíce pohybu venku - hry, vycházky, soutěžení a volný pohyb, který bude přispívat k upevnění zdraví dětí a předcházení nemocem – zejména respiračním chorobám.

Kouzlo podzimu si navodíme při výrobě strašidylek z dýní, které nám vyzdobí nejen prostředí MŠ, ale udělají radost i obyvatelům obce. K atmosféře přispěje i četba pohádek a příběhů z prostředí kouzel, skřítků a strašidel.

Podzimní téma ukončíme vyprávěním o zvířátkách v lese a na poli, která se chystají na zimní spánek. Děti se naučí zvířata nejen poznávat podle jmen, charakteristických znaků, pohybu, ale samy se aktivně zapojí do pohybových her a dramatizací, kde můžou zvířátka napodobovat.

Dílčí vzdělávací cíle	<ul style="list-style-type: none">- rozvíjet pohybové schopnosti a zdokonalovat dovednosti v oblasti jemné i hrubé motoriky, ovládat pohybový aparát a tělesné funkce- osvojovat si některé poznatky a dovednosti, které předcházejí čtení i psaní, formy verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)- rozvíjet paměť a pozornost, přecházet od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným- získávat schopnost záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci- osvojovat si elementární poznatky, schopnosti a dovednosti důležité pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - vytvářet základy aktivního postoje ke světu, k životu, pozitivní vztah ke kultuře a umění, rozvíjet dovednosti umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat - pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové čin. (změny poloh a pohybů těla na místě) - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti - artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest - záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické, logické, obrazné a pojmové) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiály a předměty - činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné - běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové dramatické apd. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu - běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) - kognitivní činnosti (kladění otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objeovávání)
Očekávané výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchem - zvuky a tóny, zrakem – tvary a specif. znaky předmětů, rozlišit chuť, vůně, vnímat hmatem apod.) - popsat skutečnou situaci na obrázku, sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech, sledovat očima zleva doprava - vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si co je nového, změněného, chybějícího - být citliví ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i věcem - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i dětem bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí - uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit děti i dospělé, poděkovat, rozloučit se, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyny - mít povědomí o širším společenském, věcném přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte - všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností dětí - absence, či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností - málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánní i řízený) a slabá motivace k nim - málo příležitostí a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací - nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění - prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým - nevlivnost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku

3. Integrovaný blok

Paní Zima Zubatice, čmárá mráz na okenice !

- PROSINEC – LEDEN – ÚNOR

Téma: Mik, Miku, Mikuláš
Vánoční čas, je kolem nás
Dny, měsíce a roky
Kouzelná cesta do pohádky
radovánky a sporty
zvířata v lese
Ptáci v zimě – *péče o ptáky, kteří přezimují*
Já a moje tělo

Sněhové
Zima v lese –

Doktora se

nebojíme, *zdravě žijem, zdravě jíme*
Vím, co si mám obléknout

➤ vzdělávací záměr

V tomto krásném adventním čase budeme děti seznamovat se zvyky a tradicemi vánočních svátků, rozvíjet pocit sounáležitosti, lásky k bližním, umět se podělit o radost s ostatními a zapojovat do prožitků a kreativity dětí i jejich rodiče. Na základě vánočních a pohádkových příběhů budou rozhrávat aktivity a činnosti vedoucí k rozvoji fantazie a manuální zručnosti dětí. Při společenských událostech a kulturním vystoupení se budou učit překonávat ostych a stud, prosazovat se v kolektivu, ale i přizpůsobit se ostatním, např. při společném vystoupení.

V dalších měsících chceme děti seznámit s charakteristickými rysy zimního období, zimními radovánkami a sporty na sněhu, poznávat skupenství a vlastnosti vody formou pokusů. Prostřednictvím obrázků a příběhů děti poznají, jak vypadá zima v lese, jak a kdo v něm v zimě pečuje o zvířátka, ptáky, kteří u nás přezimují. Budou získávat vědomosti, jak chránit své tělo před zimou vhodným oblečením, správným dýcháním venku, chránit své zdraví i ostatních před nebezpečnými vlivy, poznávat části svého těla, a funkce orgánů důležitých pro život.

Zima přímo vybízí k tomu, aby se děti seznámily a popřípadě si vytvořily kladný vztah ke knihám, četbě a poslechu. Vytvořením koutku s oblíbenými knihami se dětem nabídne rozmanitý žánr literatury, seznámí se s pojmem spisovatel, básník, ilustrátor apd. Předškolní děti mohou navštívit obecní knihovnu.

Děti se seznámí s charakteristickými znaky zimního počasí a předškoláci si upevní znalost názvu dnů, měsíců a orientaci v čase a prostoru.

Dílčí vzdělávací cíle	<ul style="list-style-type: none">- uvědomovat si vlastní tělo- osvojit si poznatky o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě- rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti receptivní (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)- posilovat přirozené poznávací city (zvědavost, zájem, radost z objevování apod.)- rozvíjet poznatky, schopnosti, a dovednosti umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit- rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti verbální i neverbální- seznamovat děti se světem lidí, kultury a umění, osvojovat si základní poznatky o prostředí v němž dítě žije- rozvíjet úctu k životu ve všech jeho formách- osvojovat si poznatky a dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none">- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí, zdravotně zaměřené činnosti (protahovací, vyrovnávací, uvolňovací, dechová a relaxační cvičení)- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových

	<p>činnostech) k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů, prohlížení a čtení knížek - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) - činnosti přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí aj. - estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové aj.) - dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.) - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinách - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí - příprava a realizace společenských zábav a slavností - využívání přírodních podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
<p>Očekávané výstupy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zachovávat správné držení těla - pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkci, mít povědomí o těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem - správně vyslovovat a ovládat dech, tempo i intonaci řeči - naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film - vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim - uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí - chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené - utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) - zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti - rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
<p>Rizika</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí - vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte) - omezený přístup ke knížkám - převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie - spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činnosti dětmi dospělými - autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem - nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření - nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a Nebezpečné

4. Integrovaný blok

Jarní vánek zimu odnese, a kvítí slunce přinese

- BŘEZEN – DUBEN – KVĚTEN

Téma: Příroda se probouzí – *charakteristické znaky jara*
Káčátka, kuřátka a jiná mlád'átka
Velikonoční pomlázka
Moje oblíbená knížka
Šel zahradník do zahrady
Všichni sviští na dopravním hřišti
Kdo nám pomůže? *Záchranný integrovaný systém*
Ten umí to a ten zas tohle... - *profese a co se z čeho vyrábí*
Čáry, máry s čarodějkou
Maminku a moje rodina
Vesmír, Země a lidé – *Den Země*
Plná náruč kvítí

➤ Vzdělávací záměr

Jarní blok je zaměřený na seznamování s charakteristickými znaky jara, probouzející se přírodu a vše živé a radostné kolem ní. Chceme děti seznamovat se životem zvířátek, ptáků, soužití s člověkem a s užitkem pro člověka. Pomocí obrázků, říkanek, písniček a pohybových her získávají děti přehled o změnách v přírodě, počasí a můžou tyto změny srovnávat s charakteristickými znaky jiných ročních období.

V atmosféře nastávajících svátků jara si děti budou rozvíjet své povědomí o významu velikonoce, seznámí se se zvyky, obyčeji a lidovou tvořivostí při návštěvě velikonočních výstav a trhů. Děti se podílejí na výrobě dekorací a výzdobě mateřské školy, naučí se velikonoční koledy.

Proměny jara budou děti vnímat všemi smysly, rozvíjet kreativitu a fantazii i manuální zručnost. Při vycházkách a na obrázcích budou poznávat jarní květiny, typickou jarní zeleninu. Při pokusech ve třídě pozorují, co potřebují rostliny k růstu a učí se o ně pečovat. Zároveň budou děti rozvíjet smyslové vnímání: hmat, čich, chuť, při manipulaci se zeleninou a květinami. Jarní příroda nabízí také setkání s domácími zvířaty a jejich mláďaty. Učí se je poznávat podle charakteristických znaků, hlasu a seznamují se s užitkem, který nám tato zvířata přináší.

Vytvářením kladného vztahu k přírodě a k Zemi se děti seznamují s novými pojmy jako je ekologie, tříděný odpad, ochrana přírody, všeho živého na Zemi a také poznávají, co je pro přírodu a pro nás dobré a co ne. Budou se učit vnímat člověka jako součást světa a vesmíru, přibližovat život jiné lidské rasy a jejich odlišnosti.

Rozvíjením zájmu dětí o dopravní prostředky se budou seznamovat a řešit jednoduché dopravní situace, chování chodců na ulici, reakce na různé podněty, signály a barvy semaforu, nejnámější dopravní značky.

Formou sociálního učení, zejména při hře se děti seznámí s různým povoláním dospělých. Pomocí všech smyslů se budou seznamovat s jednotlivými druhy a vlastnostmi materiálů, z nichž jsou vyrobeny předměty kolem nás. Budou si rozvíjet manipulační dovednosti, představivost a fantazii při výrobě kolektivních dekorací i vlastních výrobků – velikonoce, čarodějnice, zvířátka, dárky apod.

Nejsilnějším citovým zážitkem pro děti bude příprava oslavy Dne matek, která probíhá formou tvořivé dílny. Během týdne si budeme s dětmi vyprávět o struktuře rodiny a vztazích, které se v rodině vytvářejí. Pomůžeme dětem přiblížit důležitou roli matky v rodině. Děti připraví pro

maminky dárek, vystoupení a společně s maminkami si vytvoří nějaký dekorativní dárek, který jim toto setkání bude připomínat. Život rodiny, práce dospělých může být také inspirací námětových her, prožitkového učení, kooperačních činností.

Důležité informace, zážitky a poučení nabízí téma „Kdo nám pomůže?“. Děti se seznámí s významem záchranného integrovaného systému a informace obohatí zážitky se setkáním např. příslušníka policie, hasičského sboru apod.

Téma „Čáry máry s čarodějkou“, dětem rozšíří představivost a fantazii při setkání s nadpřirozenými bytostmi, které jim přiblížíme formou obrázků, příběhů, pohádek, písniček a říkanek. Děti vytvoří čarodějnicí z vařečky a látek, společně pak pomůžou udělat jednu velkou čarodějnicí. V kouzelnických a čarodějnických kostýmech pak půjdeme společně na vycházku v okolí obce.

Dílčí vzdělávací cíle	<ul style="list-style-type: none"> - vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu - rozvíjet komunikativní dovednosti (verbální i neverbální), kultivovaný projev - rozvíjet, zpřesňovat a kultivovat smyslové vnímání, přecházet od konkrétního názorného myšlení k myšlení slovně – logickému, rozvíjet paměť a pozornost, přecházet od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvíjet a kultivovat představivost a fantazii - rozvíjet schopnost vytvářet citové vztahy, rozvíjet je a city plně prožívat - rozvíjet kooperativní dovednosti - poznávat pravidla společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí - vytvářet si povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apd.) - seznamování s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, čísllice, základní geometrické tvary, množství apd.) a jejich smysluplné a praktické aplikace - činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - hry na téma rodiny, přátelství apd. - sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové

	<p>hry, výtvarné hry a etudy</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) - hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.) - hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
Očekávané výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apd.) - utvořit jednoduchý rým, vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodné zformulovaných větách - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíly, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si je zapamatovat a vybavit - zorganizovat hru, těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi) - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla - pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat - vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru) - pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, nedostatečné využívání vybavení a další možnosti - špatný jazykový vzor - nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti - málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování

5. Integrovaný blok

Sluníčko a letní hrátky už čekají za vrátky

- ČERVEN – ČERVENEC

Téma: Kamarádi, máme svátek
Jedeme na výlet
Zvířata v ZOO
Život ve vodě a v trávě
Hurá na prázdniny

➤ Vzdělávací záměr:

V tomto letním období čeká děti spousta her, výletů, poznávání přírodního prostředí nejen v okolí vesnice. Společně se žáky základní školy oslavíme Svátek dětí. Děti se naučí ohleduplnosti a spolupráce při kooperačních činnostech, budou, v rámci možností, prakticky pozorovat drobné živočichy, ptáky a hmyz. Formou obrázků, příležitostně i při návštěvě ZOO se seznámí se jmény, charakteristickými znaky a místem, kde ve volné přírodě žijí exotická zvířata. Budeme vytvářet a upevňovat povědomí dětí o sounáležitosti člověka s přírodou a o nutnosti spolupráce mezi lidmi a vzájemném respektu. Uvědomovat si, co prospívá zdraví, chovat se tak, aby v situacích jemu

známých neohrožovalo své zdraví, bezpečí a pohodu svou i druhých. Osvojíme si poznatky o bezpečném a slušném chování v přírodě.

Konec školního roku je také výzvou pro předškoláky, kteří si při činnostech ověří své schopnosti, znalosti, vědomosti a celkovou připravenost pro přechod do základní školy. Velkou událostí pro školáky, jejich rodiče, ale i ostatní děti z mateřské školy, bude rozloučení v obřadním sále Obecního úřadu v Hrubčicích.

V průběhu prázdninového provozu budeme užívat pohody letních dnů, zejména co nejvíce pobytu venku a na školní zahradě. V praktických situacích budeme upevňovat kompetence z různých oblastí. Zdokonalíme pohybové činnosti, komunikativní schopnosti, zapojíme děti do výtvarného experimentování, tvoření na pískovišti a z přírodnin.

Budeme si zpívat a hrát jen tak pro radost.

Dílčí vzdělávací cíle	<ul style="list-style-type: none"> - osvojovat si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí - rozvíjet fyzické i psychické zdatnosti, užívat všechny smysly - komentovat zážitky a aktivity, vyřizovat vzkazy, zprávy, samostatně se projevovat k určitému tématu - rozvíjet tvořivost (tvořivé myšlení, řešení problémů, tvořivé vyjadřování), schopnost sebeovládání - vytvářet prosociální postoje (rozvíjet sociální citlivost, toleranci, respekt) přizpůsobivost - rozvíjet základní kulturně společenské postoje, návyky a dovednosti dítěte, rozvíjet schopnost projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny vytvořit si elementární povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
Vzdělávací nabídka	<ul style="list-style-type: none"> - smyslové a psychomotorické hry, konstruktivní a grafické činnosti - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti - spontánní hra, hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání - výlety do okolí (do přírody, návštěva dětských kulturních, sportovních akcí apod.) polodenní výlet - hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého - různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích - pozorování životních podmínek, a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
Očekávané výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí)

	<ul style="list-style-type: none"> - ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem - pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno - poznat některá písmena, číslice, popřípadě slova, poznat a pokusit se napsat své jméno - vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, vyžívat zkušenosti k učení - vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. - vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení - spolupracovat s ostatními, bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. - zachycovat skutečnost ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik - vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální - porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
Rizika	<ul style="list-style-type: none"> - omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitosti k pracovním úkonům - nedostatek porozumění a ocenění úspěchů či úsilí - nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor - jednotvárná málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí, nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí

7. EVALUAČNÍ SYSTÉM

- Evaluace bude probíhat na úrovni školy a jednotlivých tříd.
- Budou ji provádět všichni pedagogičtí pracovníci školy.
- Cílem evaluace je ověřovat a zlepšovat kvalitu výchovně vzdělávacích činností a podmínek školy.
- Evaluace probíhá na základě systémového a pravidelného získávání, zpracování a využívání informací.

❖ *Předmět hodnocení je:*

- průběžné sledování a vyhodnocování individuálního rozvoje a učebních pokroků každého jednotlivého dítěte (dosažené úrovně očekávaných kompetencí)
- kvalita práce pedagogů
- sebehodnocení kvality pedagogické práce (pedagogové) a řídicí práce (ředitelka školy)
- veškerá činnost školy, všechny záměry, cíle ŠVP i TVP, projekty, včetně postupů, forem a metod, kterými škola plánované cíle naplňuje
- věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky a organizace mateřské školy
- spolupráce s rodiči, ZŠ v Hrubčicích, jinými institucemi a odborníky

❖ *Metody a formy evaluace:*

- průběžné vyhodnocování zpracování TVP a jejich funkčnosti, porovnání s požadavky ŠVP (oficiální i neoficiální diskuse, písemné záznamy o kontrole ředitelkou, o úpravách TVP, projednávání a hodnocení na pravidelných, nebo mimořádných pedagogických poradách)
- rozhovory, konzultace, diskuse

- hospitace, pohospitační rozhovor
- analýza třídní a školní dokumentace
- analýza programů projektů
- dotazníky pro rodiče, pedagogy, zaměstnance školy
- porovnávání výsledků s plánovanými cíli

❖ *Plán evaluace a hodnocení v MŠ*

Evaluační nástroje	Termín plnění	Forma	Odpovídá
Porady	srpen, listopad, leden, duben, červen	písemný záznam	ředitelka
pololetní hodnocení výchovně vzdělávací práce v porovnání s požadavky ŠVP	vstupní říjen – charakteristika tř., leden, červen	písemný záznam	učitelky
dotazníky pro rodiče	dle potřeby	písemná	ředitelka, učitelky
samostudium a DVPP	průběžně	ústní	ředitelka, učitelky
roční hodnocení školy	podklady červen	písemná	učitelky
denní hodnocení a hodnocení realizace vzdělávání po ukončení tématu	průběžně, poznámky v TK	ústní písemná	učitelky ve třídě
vyhodnocení výsledků vzdělávání po ukončení každého IB	po ukončení IB	písemně Hodnocení IB	učitelky
vedení hodnotících archů - vstupní diagnostika PLPP OŠD, IVP (dle doporučení ŠPZ – děti se SVP a nadané)	zavedení v září, průběžně aktuální doplňován	písemná záznamové archy	Učitelky
pololetní hodnocení podmínek, průběžných výsledků výchovně vzdělávacího procesu, práce pedagogů, vyvození závěrů pro další pedagogickou práci v souladu s TVP	únor, červen	písemná	učitelky
hospitace, pohospitační pohovor, vyvození závěrů	průběžně, dle potřeby	hospitační záznamový	ředitelka

		arch	
evaluační a autoevaluační dotazníky pro pedagogické pracovníky a provozní zaměstnance	1x ročně, dle potřeby	písemný dotazník	učitelky, provozní zaměstnanci

Další podpůrné evaluační nástroje:

- podněty zvenčí - ČŠI
- rodiče
- zřizovatel

KONKRETIZOVANÉ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP PV

Materiál „Konkretizované očekávané výstupy“ doplňuje dokument Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Konkretizované očekávané výstupy rozpracovávají a zpřesňují jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV, které jsou popsány v optimální úrovni a které lze považovat pro děti na konci předškolního období za žádoucí.

Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat.

S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví pedagogové v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná. Ke snadnější orientaci jsou výstupy kódovány, uspořádány nejen do pěti vzdělávacích oblastí RVP PV, ale v jejich rámci dále utříděny do konkrétnějších „podoblastí“ rozvoje a učení dítěte.

Protože vzdělávací oblasti v RVP PV se vzájemně prolínají, jsou i některé očekávané výstupy uváděné v jednotlivých vzdělávacích oblastech provázané, popř. se do určité míry opakují. Dále jsou očekávané výstupy uvedeny ve zkrácené podobě a pojmy, které upřesňují očekávaný výstup, se posouvají do kategorie konkretizovaný výstup.

Struktura:

5.1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

5.2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

5.2.1. Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

5.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace

- Řešení problémů, učení
- 5.2.3. Sebepojetí, city, vůle**
- Sebevědomí, sebeuplatnění
 - Sebeovládání, přizpůsobivost
 - Sebepojetí, city, vůle

5.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

5.4. Dítě a společnost (oblast sociokulturní)

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

5.5. Dítě a svět (oblast environmentální)

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

Příloha č.1

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 1 DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

Podoblast	Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
Očekávané výstupy z RVP PV	5.1.1 Zachovávat správné držení těla 5.1.2 Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí 5.1.3 Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla 5.1.4 Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru 5.1.4 Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly</i> - <i>běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu - otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace - zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení - házet a chytat míč, užívat různé náčiní, náradí - užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla) - pohybovat se bezpečně ve skupině dětí - pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku) - přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů - pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více) - být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě - pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus - doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)
--	---

Podoblast	Jemná motorika, koordinace ruky a oka
Očekávané výstupy z RVP PV	5.1.7 Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku 5.1.14 Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje - tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím - vést stopu tužky při kresbě, apod. - napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena - pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku) - zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou) - kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů - zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)

Podoblast	Sebeobsluha
Očekávané výstupy z RVP PV	5.1.8 Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně

	<p>hygienické a zdravotně preventivní návyky</p> <p>5.1.9 Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník) - samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky - samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek - postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky - udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce

Podoblast	Zdraví, bezpečí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.10 Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem</p> <p>5.1.11 Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí</p> <p>5.1.12 Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy</p> <p>5.1.13 Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí</p> <p>5.3.13 Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek) - mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách - znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek - uvědomovat si, co je nebezpečné - projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám - chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě) - znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci) - vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat) - bránit se projevům násilí

--	--

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 2 DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

	Jazyk a řeč
Podoblast	Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.1.1 Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči</p> <p>5.2.1.2 Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno</p> <p>5.2.1.3 Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách</p> <p>5.2.1.4, 5.2.1.7 vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat</p> <p>5.2.1.5 Domluvit se slovy</p> <p>5.2.1.6 Porozumět slyšenému</p> <p>5.2.1.10 Sledovat a vyprávět příběh, pohádku</p> <p>2.1.11 Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií</i> - <i>vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu</i> - <i>znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)</i> - <i>mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí</i> - <i>používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky</i> - <i>dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)</i> - <i>dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat - předat vzkaz - chápat jednoduché hádanky a vtipy - poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu - poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma) - rozkládat slova na slabiky - vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova - rozlišit krátké a dlouhé samohlásky - znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit - vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Vnímání
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.6 Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů</p> <p>5.2.2.1. Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)</p> <p>5.2.2.5. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku) - rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus - sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech - rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky - správně reagovat na světelné a akustické signály - rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto) - odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat - rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin) - rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Pozornost, soustředěnost, paměť
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>5.2.2.2 Záměrně se soustředit a udržet pozornost</p> <p>5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení</p> <p>5.2.2.10 Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)</i> - <i>dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost</i> - <i>udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech</i> - <i>uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím</i> - <i>zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu</i> - <i>zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho</i> - <i>záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)</i> - <i>pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)</i> - <i>zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek</i> - <i>uplatňovat postřeh a rychlost</i>

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Tvořivost, vynalézavost, fantazie
Očekávané výstupy Z RVP PV	5.2.2.13 Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a</i>

	<p><i>fantazie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného</i> - <i>vyjadřovat fantazijní představy</i> - <i>dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)</i> - <i>vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)</i> - <i>vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scény, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)</i> - <i>tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)</i> - <i>s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)</i> - <i>dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek</i> - <i>navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)</i> - <i>experimentovat s výtvarně netradičními materiály</i> - <i>využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí</i> - <i>improvizovat a hledat náhradní řešení</i>
--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>5.2.2.5 Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p> <p>5.2.1.16 Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)</i> - <i>pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)</i> - <i>rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)</i> - <i>sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů</i> - <i>objevovat význam ilustrací, soch, obrazů</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol) - napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.) - napodobit některá písmena, číslice - poznat některé hudební znaky
--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Časoprostorová orientace
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.2.9 Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy 5.2.2.9 Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat - rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů - orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed - orientovat se v prostoru podle slovních pokynů - orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne) - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu) - rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.2.8 Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat 5.2.2.4 Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný) - rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost

	<p>(lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrždit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti) - orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků - posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně) - chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček) - chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky - řešit labyrinty (sledovat cestu)
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Řešení problémů, učení
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.2.11 Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně</p> <p>5.2.2.12 Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným</p> <p>5.2.1.20 Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film</p> <p>5.2.2.6 Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení</p> <p>5.2.2.7 Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí</p> <p>5.2.3.8 Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápad“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl - samostatně se rozhodnout v některých činnostech - jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí - vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je - projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích - verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas,

	<p><i>popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>přicházet s vlastními nápady</i> - <i>projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat</i> - <i>nechat se získat pro záměrné učení</i> - <i>odlišit hru od systematické povinnosti</i> - <i>zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)</i>
--	---

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebevědomí a sebeuplatnění
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.3.1 Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory</p> <p>5.2.3.2 Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině</p> <p>5.2.3.5 Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci</p> <p>5.2.3.11 Podílet se na organizaci hry a činnosti</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)</i> - <i>zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé</i> - <i>samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)</i> - <i>respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých</i> - <i>uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je</i> - <i>umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)</i> - <i>snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor</i> - <i>umět kooperovat, dohodnout se s ostatními</i> - <i>přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)</i> - <i>nebát se požádat o pomoc, radu</i>

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebeovládání a přizpůsobivost
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.3.4 Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí,

	<p>se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování</p> <p>5.2.3.6 Uvědomovat si svoje možnosti a limity</p> <p>5.2.3.7 Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit) - odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné - plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč) - hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem - přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit - přizpůsobit se společenství, projevoval zájem o spolupráci - umět se přizpůsobit změnám

	Sebepojetí, city, vůle
podoblast	Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení</p> <p>5.2.3.12 Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky</p> <p>5.2.3.13 Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování</p> <p>5.2.3.15 Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním</p> <p>5.2.3.16 Zachytit a vyjádřit své prožitky</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - odložit splnění osobních přání na pozdější dobu - odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc) - přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit - přijímat pokyny - plnit činnosti podle instrukcí - přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese - projevoval se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům,

	<p><i>mladším, slabším, aj.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)</i> - <i>přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)</i> - <i>umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)</i> - <i>Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)</i>
--	---

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 3 DÍTĚ A TEN DRUHÝ (SOCIÁLNÍ)

Podoblast	Komunikace s dospělým
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.1 Navazovat kontakty s dospělým
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)</i> - <i>spolupracovat s dospělým</i> - <i>respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)</i> - <i>obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.</i> - <i>rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání</i>

Podoblast	Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.8 Přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem 5.3.9 Spolupracovat s ostatními
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)</i> - <i>chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat</i> - <i>vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat</i> - <i>spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem</i> - <i>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.</i> - <i>využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč</i>

	těla, apod.)
--	--------------

Podoblast	Sociabilita
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.3.5 Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je</p> <p>5.3.7 Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou</p> <p>5.3.10 Respektovat potřeby jiného dítěte</p> <p>5.3.6 Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p> <p>5.3.4 Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení</i> - <i>všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)</i> - <i>chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené</i> - <i>k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)</i> - <i>porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)</i> - <i>nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout</i> - <i>bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ublížovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)</i> - <i>uvědomit si vztahy mezi lidmi(kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)</i> - <i>spoluvytvářet prostředí pohody</i> - <i>respektovat rozdílné schopnosti</i> - <i>důvěřovat vlastním schopnostem</i> - <i>cítit sounáležitost s ostatními</i> - <i>nabídnout pomoc</i>

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 4 DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIOKULTURNÍ)

Podoblast	Společenská pravidla a návyky
Očekávané výstupy	

Z RVP	<p>5.4.1 Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi</p> <p>5.4.8 Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat</p> <p>5.4.11 Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,</i> - <i>dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti</i> - <i>chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat</i> - <i>zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby</i> - <i>rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy</i> - <i>pojmenovat povahové vlastnosti</i> - <i>pochopit funkci rodiny a jejich členů</i>

podoblast	Zařazení do třídy/do skupiny/
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.2 Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>5.4.4 Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti</p> <p>5.4.6 Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování</i> - <i>reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)</i> - <i>vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy</i> - <i>navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své</i>

	<p><i>kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>cítit se plnohodnotným členem skupiny</i> - <i>projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí</i> - <i>být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu</i>
--	--

podoblast	Kultura, umění
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.13 Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky</p> <p>5.4.14 Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik</p> <p>5.4.15 Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální</p>
Rozpracované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)</i> - <i>vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)</i> - <i>v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění</i> - <i>všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)</i> - <i>zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)</i> - <i>vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)</i>

VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 5 DÍTĚ A SVĚT (ENVIRONMENTÁLNÍ)

Podoblast	Poznatky, sociální informovanost
-----------	---

Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.1 Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí</p> <p>5.5.4 Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi</p> <p>5.5.5 Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte</p> <p>5.5.6 Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště) - zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují - rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje) - mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice) - uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný - mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události) - mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.) - mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách) - chápat základní pravidla chování pro chodce - mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav

Podoblast	Adaptabilita ke změnám
-----------	-------------------------------

Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.7 Všimát si změn a dění v nejbližším okolí</p> <p>5.5.8 Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>zajímat se, co se v okolí děje, všimát si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování</i> - <i>vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat</i> - <i>ctít oslavy narozenin, svátků, slavností</i>

Podoblast	Vztah k životnímu prostředí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.10 Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat</p> <p>5.5.9 Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p> <p>5.5.11 Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí</i> - <i>uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)</i> - <i>všimát si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.</i> - <i>spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)</i> - <i>být citlivý k přírodě</i>

Příloha č. 2

DESATERO PRO RODIČE DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

V rámci příprav materiálu Konkretizované očekávané výstupy RVP PV vzešel, na základě četných dotazů rodičů, také návrh materiálu popisující základní požadavky pro děti předškolního věku, který by mohli využít rodiče.

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Mění se role dítěte, prostředí, dospělí i vrstevníci, denní program, náplň činnosti, nároky i požadavky. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojové a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Materiál nabízí rodičům dětí předškolního věku základní informace toho, co by mělo jejich dítě zvládnout před vstupem do základní školy. Jsou zde zachyceny jak výchovné, tak vzdělávací předpoklady. Je třeba mít ale na zřeteli, že zrání dítěte je nerovnoměrné, že každé dítě nemusí všech parametrů dosáhnout, ale může se k nim přiblížit.

Přehled základních dovedností propojuje a sjednocuje cíle rodiny a školy. Proto je velmi důležitá spolupráce rodiny a školy, která se podílí na vzdělávání dítěte.

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, požívá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázků z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazcích, doplní detaily
- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky

s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)

- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)

- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit
- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor
- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písní, básní a říkadel
- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí

pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)

- přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné
- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)
- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
- uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí

Příloha č. 3

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných (příloha ŠVP)

V mateřské škole vytváříme podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se o děti ze zdravotním postižením, děti s ADHD, poruchami učení a chování i citově nestabilní, poruchou autistického spektra, mentálním hendikepem, sociálním znevýhodněním, ale také děti s mimořádným nadáním. Tyto děti potřebují maximální individuální přístup, který lze zajistit překrýváním přímé pracovní doby učitelek dle možností školy, nebo zajištěním personální podpory pedagogů asistentem pedagoga.

➤ Příprava na nástup integrovaného dítěte:

Zásadní pro inkluzivní vzdělávání je spolupráce mateřské školy, zákonných zástupců a ŠPZ. Ze strany mateřské školy je nutné zajistit další vzdělávání pedagogů v oblasti vzdělávání dětí se SVP, seznámit celý personál s oblastí integrace dětí v běžné MŠ a vytvořit tak ideální podmínky pro vzdělávání těchto dětí.

Veškerý personál školy musí být seznámen se všemi omezeními, opatřeními a organizačními změnami, které nástup dítěte se SVP bude vyžadovat.

Personál školní jídelny musí být seznámen se speciálními stravovacími návyky dítěte, nejlépe za přítomnosti rodičů, s případnými omezeními dítěte, či potravinovými alergiiemi.

➤ Úpravy ve třídě

Mateřská škola přizpůsobí celkovou dispozici třídy konkrétnímu znevýhodnění dítěte (jinak bude upravena třída pro dítě s oční vadou, jinak pro kombinované vady, jinak pro dítě s vadou pohybového aparátu.)

Většina nábytku ve třídě je ukotvena pevně ke zdi, nebo zabezpečen jiným způsobem, aby nedošlo ke zranění dítěte. Rohy nábytku jsou opatřeny krytkami.

Informace o zdravotním stavu dítěte, jeho zvláštlostech a potřebách jsou umístěny na dostupném místě a obsahují také informace o způsobech poskytnutí první pomoci dítěti personálem školy a telefonní kontakty na zákonné zástupce dítěte, ošetřujícího lékaře, na pracoviště, které v případě zdravotních potíží zajistí odborné a rychlé ošetření a na další odborníky. Vše musí být ale uloženo tak, aby byla zároveň zajištěna ochrana osobních dat dítěte.

Je zavedena evidence o aktuálním stavu dítěte, PLPP nebo na žádost rodičů IVP dítěte.

Pedagogický personál jasně vymezí role pedagoga a asistenta.

➤ Seznámení rodičů a dětí s nástupem dítěte se SVP

Zákonní zástupci mají možnost seznámit se s prostředím, kde bude jejich dítě vzděláváno, nejlépe v době, než dítě do MŠ nastoupí. Dle vlastních zkušeností s výchovou dítěte mohou doporučit opatření, která by pozitivně ovlivnila pobyt dítěte v MŠ (v rámci možnosti zařízení). Rodiče dítěte se SVP i ostatních dětí, by měli být seznámeni nejen s omezeními, které tato integrace přinese, ale i s pozitivy.

Pedagogický personál školy musí citlivým, vhodným a přiměřeným způsobem seznámit děti ze školy s integrovaným dítětem.

➤ Nástup dítěte se SVP

Dítě se SVP nastupuje do mateřské školy po předání veškeré potřebné dokumentace - evidenční list s potvrzením lékaře, že je dítě schopno docházet do mateřské školy, že je řádně

očkováno, zprávy o aktuálním zdravotním stavu dítěte a omezeních s ním souvisejících, dohodu o docházce podepsaná oběma stranami, vyjádření ŠPZ s doporučením podpůrných opatření při vzdělávání dítěte se SVP, nebo nadaného dítěte.

Rodiče předají ředitelce žádost o vytvoření IVP pro jejich dítě, pokud byl ŠPZ doporučen. Učitelky, popřípadě asistenta pedagoga seznámí s osobními a zdravotními pomůckami dítěte a předají jim náležitými instrukcemi k jejich použití v písemné formě (například používání vozíku, nebo speciálních kompenzačních pomůcek). Zároveň je nutné přesně vymezit umístění těchto pomůcek a vymezit odpovědnost za jejich případnou ztrátu nebo poškození. V případě podávání léků je třeba písemné doporučení od lékaře a písemná žádost, zákonných zástupců podaná ředitelce. Na základě kladného rozhodnutí přesně vymezí pracovníka, který bude dítěti léky podávat a zapisovat jejich podávání

Dítě je postupně seznámeno s celou svou třídou i dětmi, šatnou, WC a umývárnu, kuchyňkou a postupně i s celou školou a všemi jejími zaměstnanci.

Dítěti určíme jeho stále místo nejen v šatně, ale i při stolování u stolu.

Postupně je dítě seznamováno přiměřeným způsobem s denním režimem ve třídě.

Asistent pedagoga i pedagogický personál třídy by zpočátku měl vyhodnotit každý den a domluvit se na případných změnách a doladit další postup.

Vše by se mělo odrazit také v TVP.

➤ **Forma a metodika práce s dítětem se SVP**

Forma a metodika vzdělávání dětí se SVP a dětí nadaných musí být volena individuálně a na základě specifických zvláštností dítěte a jeho znevýhodnění. Opatření mateřské školy jsou dána doporučením podpůrných opatření ŠPZ konkrétnímu dítěti. Na základě tohoto doporučení a ve spolupráci s rodiči dítěte je třeba vytvořit Plán pedagogické podpory (PLPP), nebo Individuální vzdělávací plán (IVP), kde je stanoveno formy i metody práce s konkrétním dítětem. Zároveň se v těchto dokumentech projeví pokroky, popřípadě neúspěchy a závěry výchovně vzdělávací práce.

Způsob práce s dítětem řeší a plánují společně pedagogové i asistent. Zpočátku se asistent zcela věnuje dítěti, doprovází ho téměř na každém kroku, postupně se ale snaží vést dítě k co největší samostatnosti, samozřejmě za nepřetržitého dohledu. Cílem asistenta i pedagoga by mělo být stát se „pouhým stínem“ dítěte a tak ho plně začlenit do běžné skupiny dětí ve třídě. Vzájemná komunikace pedagogů, asistenta a ostatního personálu probíhá mezi asistentem a pedagogy dané třídy denně. Personál školy je o postupu a vývoji dítěte s SVP informován na společných poradách, nebo individuálně dle potřeby.

Vzdělávání dětí se SVP a dětí mimořádně nadaných upravuje také RVP PV MŠ Hrubčice, „S beruškou až ke sluníčku“. RVP PV vychází ve své základní koncepci z respektování individuálních potřeb a možností dítěte a je základním východiskem i pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními potřebami, ať už jsou tyto děti vzdělávány v běžné mateřské škole či v mateřské škole s upraveným vzdělávacím programem

➤ **Podmínky pro vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním a zdravotním postižením.**

Ve vztahu k druhu a stupni postižení dítěte jsou podmínky při jeho vzdělávání (speciálním i integrovaném) plně vyhovující, jestliže:

- **u dětí s tělesným postižením**

- je zajištěno osvojení specifických dovedností v rozsahu individuálních možností dítěte
- je zabezpečena možnost pohybu dítěte v prostorách školy pomocí dostupných technických prostředků nebo lidských zdrojů
- jsou vytvářeny podmínky pro náhradní tělovýchovné aktivity dítěte možné v rámci jeho postižení
- jsou využívány kompenzační (technické a didaktické) pomůcky
- počet dětí ve třídě je snížen
- je asistence další osoby, kromě učitelky

Veškerá speciálně pedagogická cvičení pak probíhají s ohledem na stupeň a rozsah tělesného postižení.

- vytvoření podmínek pro rozvoj pohybových funkcí v rámci konkrétního druhu tělesného postižení, pravidelné procvičování jemné a hrubé motoriky
- zajištění pravidelné logopedické péče klinického logopeda
- každodenní procvičování grafomotorických dovedností (uvolňovací cviky ruky, úchop tužky, jiných výtvarných prostředků atd.)
- ergoterapie – činnostní terapie, která zahrnuje práci se samotvrdnoucí hmotou, keramickou hlinou, kinetický písek, doteková terapie, různé druhy výtvarné terapie a muzikoterapie
- reflexní a uvolňující masáže – v relaxační části třídy, jednoduchá stimulace konečky prstů, orofaciální stimulace štětečkem, ajn, dle odborného doporučení

- **u dětí se zrakovým postižením**

- je zajištěno osvojení specifických dítětem zvládnutelných dovedností zaměřených na samostatnost a sebeobsluhu
- prostředí je bezbariérové, s ohledem na zrakové postižení dítěte pro ně maximálně bezpečné
- je dodržována předepsaná zraková hygiena
- je vytvářena nabídka alternativních (zvládnutelných) aktivit
- jsou využívány vhodné kompenzační (technické, zvláště optické a didaktické) pomůcky a hračky
- počet dětí ve třídě je snížen
- je zajištěna přítomnost asistenta (podle míry a stupně postižení)

Zraková cvičení:

- cvičení barvocitu (rozlišování barev, rozpoznávání základních barev, rozpoznávání barevných odstínů)
- třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barvy, navlékání korálků, vypichování obrázků, vyšívání ajn.
- cvičení prostorového chápání (doplňování tvaru, doplňování obrázku, doplňování barvy)
- cvičení analyticko-syntetické činnosti (např. poznávání neúplných předmětů, vyhledávání vzájemně souvisejících obrázků, vyhledávání detailů na obrázku, apod.)
- cvičení zrakové paměti
- cvičení jemné motoriky (překreslování, obkreslování dané linie, vykreslování)
- orientace v makro a mikroprostoru
- světelná terapie a relaxační cvičení očí

- **u dětí se sluchovým postižením**

- je zajištěno osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte
- je dodržována sluchová hygiena
- jsou zajištěny a využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky
- vzdělávání dítěte probíhá ve vhodném komunikačním systému
- asistent pedagoga s, který zvládne v případě potřeby znakovou řeč

U dětí se sluchovým postižením se rozvíjí sluchové vnímání, zrakové vnímání jako základ pro nácvik odezírání a rozvíjení komunikačních dovedností, popř. budování náhradní komunikace (znakový jazyk, či alternativní jazyk).

Rozvíjení sluchového vnímání:

- cvičení a hry na rozvoj detekce zvuku (schopnost reagovat na přítomnost nebo nepřítomnost zvuku)
- rozlišování různých zdrojů zvuku
- rozlišování intenzity zvukových podnětů
- nacvičování podmíněných reakcí na zvukový nebo hlasový podnět
- rozvíjení senzomotorických dovedností ve třech typech cvičení a her - sluchově- motorická, zrakově-motorická, kinesteticko-motorická

Rozvíjení zrakového vnímání jako základ pro nácvik odezírání:

- cvičení prostorového chápání
- třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barvy
- cvičení barvocitu
- cvičení analyticko-syntetické činnosti,
- cvičení zrakové paměti

Rozvíjení komunikačních dovedností:

- budování pasivní a aktivní slovní zásoby
- nácvik správného dýchání, fonace a artikulace
- využívání pomocných metod při rozvíjení řeči – pohybové činnosti, rytmické činnosti, hudební činnosti
- budování náhradního komunikačního systému – znakový jazyk, daktyl
- pravidelná logopedická péče

- **u dětí s mentální retardací**

- je zajištěno osvojení specifických dovedností zaměřených na zvládnutí sebeobsluhy a základních hygienických návyků v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- jsou využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky a zajištěna přítomnost asistenta (podle míry a stupně postižení)
- rozvíjení orientace v prostoru, hrubé a jemné motoriky
- počet dětí ve třídě je snížen

U dětí s mentálním postižením vzdělávání postaveno na důsledném používání výchovných metod:

- metoda požadavků,
- metoda přesvědčování,
- metoda procvičování,
- metoda povzbuzování,
- metoda kladného vzoru,
- metody slovní, názorné, činnostně - praktické či hodnotící.

S ohledem na individuální možnosti a schopnosti dětí může být využívána:

- logopedická péče, s možností alternativní komunikace – piktogramy, jednoduchý znak do řeči, sociální čtení
- prvky terapie hrou, relaxační terapie – výtvarné, muzikoterapie
- Činnostní terapie (ergoterapie) – práce s keramikou, vaření, práce na školní zahrádce

- **u dětí s poruchami pozornosti a vnímání** (dětí s poruchou učení a chování)

- vytvoření klidného prostředí
- je zajištěn zvýšený bezpečnostní dohled
- počet dětí ve třídě je snížen
- je zajištěn důsledný individuální přístup pedagoga, asistenta k dítěti
- mateřská škola úzce spolupracuje se ŠPZ a s rodiči dítěte
- jsou využívány speciální didaktické pomůcky zaměřené na cvičení pozornosti, soustředění, vytrvalosti

Důraz je kladen na důslednost a stereotyp – systémová práce všech pečujících pedagogů i ostatních zaměstnanců.

V případě, že by měly děti problém s komunikací, je možnost využít některou z alternativních komunikací:

- vkládání znaků a gest do řeči
- předmětů, fotografií a grafických symbolů (symboly PCS, piktogramy a další)
- metoda VOKS (Výměnný obrázkový komunikační systém)

V rámci speciálně pedagogické péče by probíhala také individuální

✓ logopedická péče:

- prvky orofaciální motoriky - motorika rtů, brady, čelisti, jazyka a ústní dutiny
- dechová cvičení
- rytmická cvičení
- cvičení fonamatického sluchu
- ✓ rozvoj grafomotorických dovedností – uvolnění ruky, úchop psací potřeby ajn.
- ✓ rozvoj vizuomotoriky (koordinace oko – ruka)
- ✓ individuální nácvik hlásek
- ✓ nácvik větných stereotypů
- ✓ rozvoj paměti.

U dětí je důležité rozvíjet a podporovat sociální vývoj, který je v různé míře narušen zejména u dětí s poruchou autistického spektra:

- nácvik očního kontaktu
- nácvik adekvátních emocionálních projevů – umět zvládat různé sociální situace
- odbourávání negativních projevů chování a agrese (autoagrese, agrese vůči druhé osobě)
- nácvik společných her – dodržování jednoduchých pravidel, střídání ve hře
- zvládnutí kamarádských vztahů
- nácvik základních sociálních interakcí
- rozvíjení sociálního a společenského chování

Vzdělávání ve třídě by mělo probíhat v duchu strukturovaného učení, kdy by byly dodržovány základní zásady, a to:

- přehledný strukturovaný prostor,
- vizualizovaný časový plán,
- organizace dne,
- vizuální předkládání úkolů.

- **u dětí s poruchami řeči**

- je zajištěna kvalitní průběžná logopedická péče a klinického logopeda za strany rodičů a dle možností ze strany mateřské školy
- je zajištěno osvojení specifických dovedností, zaměřených na sebeobsluhu
- vzdělávací prostředí je klidné a pro dítě podnětné
- je zajištěna přítomnost asistenta
- počet dětí ve třídě je snížen
- jsou využívány a zajištěny další podmínky podle druhu a stupně postižení a doporučených podpůrných opatření

U těchto dětí by byla prováděna komplexní logopedická terapie, která by zahrnovala skupinovou a individuální logopedickou péči v rámci možností třídy, zaměřenou na:

- rozvoj slovní zásoby s užíváním všech slovních druhů
- rozvíjení rozumových a senzorických schopností dítěte v návaznosti na potřeby artikulace (vizuomotorika, zraková a sluchová percepce)
- dechová a fonační cvičení
- procvičování orofaciální motoriky a artikulační cvičení (cviky potřebné pro posílení či rozhýbání patřičných částí mluvidel)
- procvičování orientace hrotu jazyka před zrcadlem
- automatizace správné výslovnosti (při spontánní mluvě),
- rozvoj fonemického sluchu a fonemické diferenciací (schopnost slyšet jednotlivé fonémy - analýza, syntéza, rytmizace, rýmy)
- rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky
- trénink přirozeného přenosu gramatických forem na základě analogií (tvoření množného čísla, zdvojnásobení, synonyma, homonyma, antonyma, atd.)

- **u dětí se zdravotním znevýhodněním a zdravotním postižením**

- vzdělávání je třeba přizpůsobit potřebám, které vyplývají ze zdravotního oslabení dítě, které jsou důsledkem jeho dlouhodobější nemoci, nebo postižení
- pokud je vzdělávání dítěte a péče o ně natolik náročná, že vyžaduje péči dalšího pedagoga či jiného pracovníka, je vhodné tuto podporu zajistit

- **u dětí se sociálním znevýhodněním**

- u dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí či dětí, které pocházejí z jazykově odlišného prostředí a které mluví cizím jazykem, probíhá vzdělávání v souladu s RVP PV
- snížená sociální adaptabilita těchto dětí či zvýšená potřeba výchovy a vzdělávání v některé oblasti vyžaduje úpravu vzdělávacího obsahu i podmínek vzdělávání
- v mateřské škole jsou uplatňovány speciální vzdělávací metody umožňující včasnou diagnostiku a rozvojovou stimulaci dětí

Při práci s dětmi je však nutné respektovat jejich individuální možnosti a potřeby. S cíli pracujeme tak, aby maximálně vyhovovaly i dětem se SVP a umožňovaly rozvoj učení, socializaci a dosažení maximální úrovně samostatnosti těchto dětí.

V případě, že mateřská škola nemá odpovídající podmínky a personál, nebo je postižení dětí závažné, je doporučena speciální péče v zařízeních odpovídajících tomuto druhu postižení dítěte. Vždy musí být zvážen a stanoven způsob vzdělávání nejvhodnější pro dítě, dle jeho druhu a stupně postižení a předpokládaného efektu jeho začlenění do skupiny dětí.

- **u dětí mimořádně nadaných**

Rámcovost RVP PV umožňuje, aby školní, třídní i individuální vzdělávací program, jeho obsah i podmínky, byly dle potřeb a možností rozumně přizpůsobeny mimořádným schopnostem dětí a popř. doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí. Rozvoj a podpora mimořádných schopností by měla být zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a širší obvyklé vzdělávací nabídky. Vzdělávací obsah je upraven tak, aby děti nebyly přetěžovány a byla zajištěna pestrost a širší vzdělávací nabídky. Běžné aktivity dětí jsou doplňovány o další činnosti dle zájmu a mimořádných schopností, nebo nadání dítěte ve všech oblastech vzdělávání.

➤ **Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, rodiči, dalšími odborníky:**

MŠ pravidelně komunikuje se školskými poradenskými zařízeními, která zajišťují návrhy podpůrných opatření a podílejí se na jejich realizaci ve školách. Školy a školská zařízení, která se podílejí na vzdělávání dětí, postupují za účelem jeho podpory ve vzájemné součinnosti

Podmínkou k realizaci integrace dítěte je vzájemná spolupráce s rodiči, školskými poradenskými zařízeními PPP, SPC a dalšími odborníky, například pediatry, logopedy, dětskými psychology a podobně. Mezi školou a rodiči by mělo docházet k vzájemné spolupráci zejména v oblasti informovanosti školy o výsledcích speciálně pedagogických, psychologických vyšetřeních, aktuální informace o zdravotním stavu dítěte, výchovných a vzdělávacích pokrocích a také o problémech z rodinného prostředí. Důležitý je stejný přístup k dítěti ze strany rodiny a školy. S poradenskými zařízeními škola spolupracuje i při doporučení podpůrných opatření a vytváření IVP, řešení odkladů školní docházky a zajištění pedagogické asistence. V případě závažnějších poruch je nutná spolupráce s dalšími odborníky, kteří zajišťují péči o děti.

➤ **Podpůrná opatření**

Podpůrná opatření jsou definována školským zákonem, podle rozsahu a obsahu se člení do I. – V. stupně. Podpůrná opatření různých stupňů lze kombinovat. Vedle organizace vzdělávání obsahují také speciální pomůcky a kompenzační pomůcky pro děti v mateřské škole.

I. stupeň podpůrných opatření vždy navrhuje a poskytuje škola.

II. – V. stupeň navrhuje a metodicky provází v jeho naplňování školské poradenské zařízení.

Podpůrná opatření specifikují vybrané druhy podpůrných opatření, které mohou uplatnit ve výuce pedagogové s cílem podpořit vzdělávání dětí zejména změnou pedagogických postupů - jedná se především o úpravy metod výuky, didaktické postupy a úpravy v kritériích hodnocení dítěte. Pokud je charakter obtíží dítěte takový, že postačují pedagogické postupy, pak MŠ volí **1. stupeň podpůrného opatření**. Může postačovat zvýšená individualizace v postupech s dítětem, a pokud je třeba, aby se na úpravách v postupech domluvilo více pedagogů, pak je vhodné vytvářet **Plán pedagogické podpory**. Plán stručně popisuje, jaké má dítě problémy, jak se to promítne do metod práce, organizace vzdělávání i jeho hodnocení. Pokud zvolené úpravy v práci s dítětem nepovedou ani po 3 měsících k očekávané změně, obtíže budou pokračovat nebo se budou ještě zhoršovat, pak vysílá škola zákonného zástupce dítěte do školského poradenského zařízení (PPP nebo SPC).

Školské poradenské zařízení dítě objedná k posouzení jeho vzdělávacích potřeb, objednáci lhůta by měla respektovat i důvody pro které dítě do školského poradenského zařízení přichází.

Na základě vyhodnocení všech podkladů se kterými dítě do PPP nebo SPC přichází (Plán pedagogické podpory, vyšetření lékařů a klinických odborníků, vyšetření z jiných školských poradenských zařízení atd.), dojde k vyšetření dítěte za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb.

Po vyšetření a vyhodnocení všech souvislostí školské poradenské zařízení vydává **škole Doporučení ke vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami**, které obsahuje závěry z vyšetření a doporučená podpůrná opatření. K těm patří podpůrná opatření, která se vztahují k:

- úpravě metod a forem vzdělávání dítěte
- podpoře školním poradenským pracovištěm
- úpravě obsahu vzdělávání a případně k úpravě výstupů ze vzdělávání u dětí, kde je tato úprava možná a nezbytná
- organizaci vzdělávání (organizace výuky, prostorového uspořádání, počet dětí ve tříd)
- IVP
- Personální podpora pro práci pedagoga – asistent pedagoga, další pedagogický pracovník
- Podpora dítěte - tlumočnick do českého znakového jazyka, průvodce pro orientaci v prostoru, osobní asistent nebo přítomnost další osoby
- Metodická podpora v intenzivní podobě ze strany ŠPZ po dobu 6 měsíců v případech, kdy MŠ vzdělává dítě, jehož vzdělávání a nastavení podpůrných opatření vyžaduje těsnou spolupráci s odborníky ŠPZ
- Hodnocení dítěte – školské zařízení doporučuje přesně, jak je třeba zohlednit specifika obtíží v hodnocení a sebehodnocení dítěte, jak pracovat s kritérii, s motivací

Podpůrná opatření zahrnují také požadavek na stavební úpravy prostoru, kde se dítě vzdělává. Podpůrná opatření mají tzv. normovanou finanční náročnost, je tedy zřejmé kolik finančních prostředků za opatřením půjde. Stejně tak je zřejmé, že podpůrné opatření je tzv. nárokové.

